รู้ไว้ ไม่เสียหาย

สาธยายเป็นนิตย์ ชีวิตจะเป็นสุข

จากผู้มีศรัทธา ตระกูล เภาราช
นิคมสร้างตนเอง อรัญฯ ปราจีนบุรี
รหัสไปรษณีย์ ๒๕๑๒๐

"หลวงปู่" เป็นผู้จัดทำให้

คำอธิษฐานก่อนจะทำบุญทุกอย่าง

(แบบฉบับของหลวงปู่)

ขอเดชะ	แห่งกุศล	ผลอันนี้
จงช่วยชี้	แนวทาง	สว่างไสว
ถือกำเนิด	เกิดทุกชาติ	จงปราศภัย
ดวงหทัย	ใสดังแก้ว	แววมณี
ขออำนาจ	แห่งกรรมดี	ที่ทำแล้ว
เบ็นยานแก้ว	นำสู่แคว้น	แดนสุขี
ตัดกิเลส	เฉทหมู่มาร	ผ่านโลกีย์
สู่แดนที่	อันสุขสันต์	นิพพาน เทอญฯ

ท่านจะอธิษฐานหรือไม่ เมื่อทำบุญแล้วย่อมได้บุญ แต่ที่เขียนไว้นี้ก็เผื่อว่าบางท่านอยากอธิษฐานเท่านั้น จะเพียงนึกในใจก็ได้ อะไรดีก็ปรารถนาเอาเอง เบ็นใช้ได้ หากนึกอะไรไม่ออกจะว่าตามนี้ก็ได้

ขอเชิญอ่านตรงนี้ก่อน

ข้าพเจ้าได้รับการไหว้วานจาก **คุณเตือนใจ เภาราช จากนิคมสร้างตนเอง อรัญญประเทศ ปราจีนบุรี** ให้ช่วยพิมพ์หนังสือสวดมนต์แปลเฉพาะบทที่ใช้บ่อย ๆ แถมท้ายด้วย "**ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก**" ขึ้นจำนวนหนึ่ง เท่าที่ทุนทรัพย์จะพึงอำนวยให้ เธอบอกว่ามีปัจจัยจำนวนไม่มาก เมื่อทราบจำนวนเงินที่แท้จริงแล้วจึงได้จัดพิมพ์ให้เท่าที่จะเป็นไปได้

และบทสวดมนต์แปลที่ว่านี้ ข้าพเจ้าแปลไม่เก่งเพราะมีความรู้น้อย จึงได้อาศัยตำหรับตำราที่ท่านผู้รู้ทั้งหลายแปลไว้หลาย ๆ สำนวน ในที่สุดก็คัดเอาสำนวนของพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพุทธทาส แห่งสวนโมกขพลาราม ไชยา สุราษฎร์ธานี ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เป็นสำนวนในกำแพงวัด หรือในรั้วบ้านจนเกินไป พระเณรฟังได้ ญาติโยมพอเข้าใจดี (ความเห็นส่วนตัวของข้าพเจ้า)

เนื่องด้วยทุนทรัพย์มีจำกัด จึงได้ตัดเอาเฉพาะบทที่สวดกันบ่อย ๆ มาพิมพ์ไว้ จะพิมพ์หมดตามฉบับเดิมของท่านก็คงทำไม่ได้เพราะขาดปัจจัยดังกล่าวแล้ว และท่านเจ้าของต้นฉบับคือหลวงพ่อเจ้าคุณตลอดทั้งผู้จัดพิมพ์ครั้งแรก คงจะไม่ว่ากระไร เพราะข้าพเจ้ามิได้มีเจตนาที่จะลบหลู่ดูหมิ่นท่านแต่ประการใด

หากแม้นว่าจะเกิดข้อผิดพลาดใด ๆ ในบทที่นำมาพิมพ์นี้ ข้าพเจ้า ขอให้ทางโรงพิมพ์เป็นผู้รับผิดชอบ เพราะข้าพเจ้าเองมิได้ตัดตอนตัวหนังสือหรือเปลี่ยนแปลงข้อความใด ๆ ในบทนั้น ๆ เลย

ขอกุศลผลบุญทั้งหลายที่จะเกิดมีขึ้น

จากการจัดพิมพ์ครั้งนี้ จงเกิดมีแก่เจ้าภาพ คือเจ้าของทุนที่พิมพ์ครั้งนี้ ตลอดทั้งญาติมิตรบริวารทั้งหลาย มีบิดามารดาและเจ้ากรรมนายเวรเป็นต้น ทั้งที่มีชีวิตอยู่และที่ล่วงลับไปแล้วโดยทั่วถึงกัน

อนึ่ง เหนือสิ่งอื่นใดขอถวายกุศลแด่พระเดชพระคุณผู้แปล เป็นต้นฉบับทุกตัวอักษรที่พิมพ์ลงไปในหนังสือนี้ และหนังสือยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก ขอยอยกเทอดทูนพระคุณท่านไว้เหนือเกล้า ฯ ตลอดไปด้วยเทอญ ฯ

หลวงปู่ธัมมา พิทักษา

วัดอมรทายิการาม (วัดใหม่ยายมอญ) บางกอกน้อย กรุงเทพ ฯ

อันความตาย นึกถึงบ้าง เป็นทางสุข
จะไม่ทุกข์ เมื่อจวนตาย คลายสงสัย
ใครจะตาย หรือแม้เรา ก็เบาใจ
ไม่มีใคร จะหนีพ้น สักคนเดียว

จริงไหมล่ะ ?

ท่านเชื่อหรือไม่ว่า..........?

ยุคนี้ ชักจะมีพระโพธิสัตว์เกิดขึ้นมากมายผิดปกติ

พระโพธิสัตว์บางองค์ ท่านก็พิมพ์หนังสือประวัติการเป็นพระโพธิสัตว์ของท่านออกแจก เพื่อประกาศให้ชาวโลกที่ยังมีกิเลสหนาตัณหาค่อนข้างมากอย่างเรา ๆ ได้รู้ว่าท่านเป็นใคร มาจากไหน

แต่มีคนโง่ ๆ เหมือนข้าพเจ้ามาถามว่า..... มันอะไรกันนักหนาครับท่าน ข้าพเจ้าก็ได้แต่ ? ? ? ? ไม่รู้ซิ คุณโยม โปรดไปถามท่านผู้รู้เถิดนะ ฯ

ยึดมั่นมากก็ทุกข์มาก ยึดมั่นน้อยก็ทุกข์น้อย

ไม่ยึดมั่นเลยก็..........ไม่ทุกข์เลย ฯ

ท่านเชื่อหรือไม่ว่า

นักปฏิบัติกัมมัฏฐาน "**บางคน**" ปฏิบัติไปใจก็นึกอยากจะอวดคนอื่นไป ว่าข้าพเจ้าเป็นคนปฏิบัติธรรมแล้วนะ ข้า ฯ ไม่ใช่คนที่จะวุ่นวายเหมือนคนอื่นทั่ว ๆ ไป ให้รู้ไว้ด้วยว่าข้านี้เป็นนักปฏิบัติธรรม ไม่ใช่คนที่จะหมกมุ่นในทางโลกแล้ว

คืออยากให้คนอื่นเขามองตนว่าเป็นเช่นนั้น

ทั้ง ๆ ที่บางทีคนที่เขาไม่อวดไม่คุย ไม่แสดง ไม่นึกคิดเช่นนั้น เขามีการปฏิบัติและถ่อมตน คิดว่าตนเองยังไม่มีความรู้ ยังอ่อนหัดในการปฏิบัติอยู่มาก มีอยู่ถมไป

ท่านเชื่อหรือไม่ว่า

ครูบาอาจารย์แต่ละรูปนั้น ท่านสอนให้ศิษย์ตั้งใจปฏิบัติไปเรื่อย ๆ ไม่ได้ใช้ให้นำอาจารย์ไปอวดว่าดีว่าเด่น ดีและก็ถูกต้องกว่าอาจารย์รูปโน้น สำนักนั้นแน่กว่าสำนักนี้ สายนั้นดีกว่าสายนี้ ท่านไม่เคยสั่งเลย แต่ส่วนมากลูกศิษย์ทั้งหลาย (บางพวกบางเหล่า) ไปทำกันเอง พัดเหวี่ยงกันด้วยกลเม็ดเด็ดพรายต่าง ๆ นา ๆ ฟังแล้วก็....น่า....สง....สาร

ข้าพเจ้ายังมีความรู้น้อย

จึงได้แต่ฟัง ฟังแล้วก็ได้แต่. . . .งงงัน อั้นอัด ขัดข้อง สมองไม่วิ่ง นิ่งฟังไม่ไหว เลยระบายออกมาตามประสา....คน....โง่

นกกระยาง หรือ อีกาจำศีล

ข้าพเจ้าเห็นมากับตา **มีพระบางรูป (ส่วนเณรจะมีหรือเปล่าก็ไม่ทราบ)** อยู่ว่าง ๆ ท่านก็นั่งจุดธูปทีละมาก ๆ เป็นกำ ๆ มือเชียวละ พอมันเหลือแต่ก้านก็จุดกำใหม่ จนกระทั่งก้านธูปเต็มกระถาง แล้วท่านก็จุดปักต่อให้ก้านธูปเต็มเป็นชั้น ๆ ขึ้นไป บางท่านถึง ๗ ชั้น ๙ ชั้น

พร้อม ๆ กันนั้น ท่านก็นั่งจุดเทียนทีละเล่มสองเล่ม ให้ขี้เทียน (น้ำตาเทียน) ก่อตัวสูงขึ้น ๆ สูงจนบางอันแหงนคอตั้งในเวลานั่งมอง แล้วท่านก็จัดที่นั่งรับแขกตรงที่กะว่าให้ผู้ที่มาเยี่ยมได้มองเห็นก้านธูปและน้ำตา-เทียนได้ถนัด แล้วท่านผู้มาเยี่ยนก็ยกมือไหว้ กราบ

ด้วยศรัทธาอันแรงกล้า เลื่อมใสอย่างสุดหัวใจ

ในความขยันหมั่นเพียรของพระคุณเจ้า หมั่นสวดมนต์ไหว้พระภาวนา จนก้านธูป น้ำตาเทียนสูงคอตั้งบ่าเช่นนั้น

โอ้.... โอ๋ ...อนิจจา ...ถ้าโยมรู้ความจริงขึ้นมา....แล้ว....

"อะไร จะเกิดขึ้น"

อันนี้เล่าความจริงที่ได้เห็นมาให้ฟัง ไม่ใช่ว่าจะไปอิจฉาท่านผู้ใดดอก พูดไปตามประสาคน ...ซื่อ เผื่อจะไปสะกิดคนฉลาดบางคนก็เป็นได้

อ่านแล้ว ฟังแล้ว รู้แล้ว นำไปคิดเล่น ๆ ดูก็ได้นะ

ไม่สงวนลิขสิทธิ์

แล้วท่านอาจจะร้อง อือ... ออกมาโดยไม่ตั้งใจก็ได้ อะ แฮ่ม

หลายครั้ง หลายหน จนจำไม่ได้ว่าใครถามบ้างว่า

ทำไม ท่านจึงไม่เรียนเป็นหมอน้ำมนต์ หมอดู

หมอเสน่ห์ยาแฝด หมอไล่ผี ให้หวย หมอเจิมหน้า

เจิมส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หมอยา ฯ ล ฯ

จะได้มีทางหาเงินเข้าวัดได้มาก ๆ ผมว่าท่านทำได้อย่างสบาย ๆ ทำไมจึงไม่ทำ ขืนอยู่อย่างนี้วัดท่านก็เห็นจะเจริญยาก ฯ

ข้าพเจ้าก็ได้แต่ตอบว่า

ใครทำได้ก็สา.....ธุ ไม่ขัดคอไม่อิจฉาผู้ใด แต่ข้าพเจ้าเองไม่มีพรสวรรค์ทางเหล่านี้จริง ๆ ทำไม่ได้ ทำไม่เป็นจริง ๆ หากวัดจะไม่เจริญเพราะไม่มีสิ่งดังกล่าวแล้วนั้น ข้าพเจ้าก็ยอม คือบางสิ่งบางอย่างมันฝืนกับความรู้สึกของข้าพเจ้าเสียด้วยซ้ำไป

โยมท่านใดจะศรัทธาในสิ่งเหล่านั้น ข้าพเจ้าก็ไม่ว่าอะไร ไม่ตำหนิติเตียนใคร เพราะเป็นเรื่องของ นา นา จิต ตัง ต่างจิตต่างใจ ข้าพเจ้ามีความสามารถแค่ไหนก็จะอยู่ไปแค่นั้น สบายใจดี

เปลือก, กะพี้ และแก่น ใครจะเอาอันไหน

เลือกได้ตามสบาย นะ โยม

ถ้าต้องการมีทรัพย์มาก ๆ

มีสลึงพึงถนอมออมเป็นบาท ไปตลาดรู้จักใช้ไม่กังขา
จ่ายไปแล้วไม่หาเพิ่มเติมเข้ามา ไปวันหน้าหาไม่ได้เอาไหนกิน
ไม่ควรซื้อเราอย่าซื้อถือเป็นหลัก มีใจหนักในการจ่ายคล้ายดังหิน
เรารักเงินเงินรักเราเท่าชีวิน รักเราสิ้นเงินก็หน่ายคลายรักเรา ฯ

ถ้าต้องการเป็นคนจน

มีสลึง พึงยืมจ่าย ให้ถึงบาท
คนฉลาด รู้จักใช้ ไม่ขี้เหนียว
หาน้อยนิ้ กินมื้อนี้ ดีจริงเชียว
คนขี้เหนียว หาแล้วเก็บ ให้เจ็บตัว ฯ

ภาษิต ของบัณฑิต หลังดอย

"บัณฑิต ตั้งเอาเอง"

เวลาสี่ทุ่ม ถึง สี่ทุ่มครึ่ง หากมีเวลาขอเชิญฟังรายการธรรมะ "คลายกังวล" ที่สถานีวิทยุ จ.ส. ๑ ทุกคืนเว้นคืนวันอาทิตย์ เวลานี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ เป็นอนิจจัง

คำทำวัตรเช้าและเย็น

คำบูชาพระรัตนตรัย ๑

คำทำวัตรเช้า :–

ปุพพภาคนมการ ๒

๑. พุทธาภิถุติ ๒

๒. ธัมมาภิถุติ ๔

๓. สังฆาภิถุติ ๕

๔. รตนัตตยัปปณามคาถา ๖

๕. สังเวคปริกิตตนปาฐะ ๘

คำทำวัตรเย็น :–

๑. พุทธานุสสติ ๑๒

๒. พุทธาภิคีติ ๑๓

๓. ธัมมานุสสติ ๑๕

๔. ธัมมาภิคีติ ๑๖

๕. สังฆานุสสติ ๑๘

๖. สังฆาภิคีติ ๑๙

กรวดน้ำตอนเย็น

อุททิสสนาธิฏฐานคาถา

(หันทะ มะยัง อุททิสสะนาธิฏฐานะคาถาโย ภะณามะ เส.)

คำทำวัตร เช้า และ เย็น

คำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ;

พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน.

(กราบ)

ส๎วากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,

พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว ;

ธัมมัง นะมัสสามิ.

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม.

(กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว ;

สังฆัง นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์.

(กราบ)

คำทำวัตรเช้า

ปุพพภาคนมการ

(หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต ปุพพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส.)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต,	ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น ;
อะระหะโต,	ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส ;
สัมมาสัมพุทธัสสะ.	ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง.
	(๓ ครั้ง)

พุทธาภิถุติ

(หันทะ มะยัง พุทธาภิถุติง กะโรมะ เส.)

โย โส ตะถาคะโต,	พระตถาคตเจ้านั้น พระองค์ใด ;
อะระหัง,	เป็นผู้ไกลจากกิเลส ;
สัมมาสัมพุทโธ,	เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ;
วิชชาจะระณะสัมปันโน,	เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ ;
สุคะโต,	เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี ;
โลกะวิทู,	เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง ;
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,	เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้ อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า ;

คำทำวัตรเช้า

สัตถา เทวะมะนุสสานัง, เป็นครูผู้สอน ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ;

พุทโธ, เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม ;

ภะคะวา, เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ ;

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพ๎รัห๎มะกัง, สัสสะมะณะพ๎ราห๎มะณิง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภิญญา สัจฉิกัต๎วา

ปะเวเทสิ, พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ได้ทรงทำความดับทุกข์ให้แจ้งด้วยพระปัญญาอันยิ่งเองแล้ว, ทรงสอนโลกนี้พร้อมทั้งเทวดา, มาร พรหม, และหมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณพราหมณ์, พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม ;

โย ธัมมัง เทเสสิ, พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ทรงแสดงธรรมแล้ว;

อาทิกัล๎ยาณัง, ไพเราะในเบื้องต้น,

มัชเฌกัล๎ยาณัง, ไพเราะในท่ามกลาง,

ปะริโยสานะกัล๎ยาณัง, ไพเราะในที่สุด,

สาตถัง สะพ๎ยัญชะนัง เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทธัง พ๎รัห๎มะจะริยัง

ปะกาเสสิ, ทรงประกาศพรหมจรรย์ คือแบบแห่งการปฏิบัติอันประเสริฐ บริสุทธิ์ บริบูรณ์ สิ้นเชิง, พร้อมทั้งอรรถะ **(คำอธิบาย)** พร้อมทั้งพยัญชนะ **(หัวข้อ)**:

ตะมะหัง ภะคะวันตัง อะภิปูชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ;

ตะมะหัง ภะคะวันตัง สิระสา นะมามิ. ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบระลึกพระพุทธคุณ)

ธัมมาภิถุติ

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิถุติง กะโรมะ เส.)

โย โส สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, พระธรรมนั้นใด, เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสไว้ดีแล้ว ;

สันทิฏฐิโก, เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้ด้วยตนเอง ;

อะกาลิโก, เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ ไม่จำกัดกาล ;

เอหิปัสสิโก, เป็นสิ่งที่ควรกล่าวกะผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด ;

โอปะนะยิโก, เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว ;

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ, เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน ;

ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปูชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระธรรมนั้น ;

ตะมะหัง ธัมมัง สิระสา นะมามิ. ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้น ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบระลึกพระธรรมคุณ)

สังฆาภิถุติ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิถุติง กะโรมะ เส.)

โย โส สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น หมู่ใด, ปฏิบัติดีแล้ว ;

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด, ปฏิบัติตรงแล้ว ;

ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด, ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว ;

สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด, ปฏิบัติสมควรแล้ว ;

ยะทิทัง, ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ :

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,

คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่, นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๘ บุรุษ;[๑]

เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า;

อาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา ;

ปาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ ;

ทักขิเณยโย, เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน ;

อัญชะลิกะระณีโย, เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี ;

---

๑ สี่คู่คือ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล, สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล, อนาคามิมรรค อนาคามิผล, อรหัตตมรรค อรหัตตผล.

คำทำวัตรเช้า

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ, เป็นเนื้อนาบุญของโลก, ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ;

ตะมะหัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระสงฆ์หมู่นั้น ;

ตะมะหัง สังฆัง สิระสา นะมามิ. ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมู่นั้น ด้วยเศียรเกล้า ;

(กราบระลึกพระสังฆคุณ)

รตนัตตยัปณามคาถา

(หันทะ มะยัง ระตะนัตตะยัปปะณามะคาถาโย เจวะ
สังเวคะปะริกิตตะนะปาฐัญจะ ภะณามะ เส.)

พุทโธ สุสุทโธ กะรุณามะหัณณะโว,

พระพุทธเจ้าผู้บริสุทธิ์ มีพระกรุณาดุจห้วงมหรรณพ ;

โยจจันตะสุทธัพพะระญาณะโลจะโน,

พระองค์ใด มีตาคือญาณอันประเสริฐหมดจดถึงที่สุด ;

โลกัสสะ ปาปูปะกิเลสะฆาตะโก,

เป็นผู้ฆ่าเสียซึ่งบาป และอุปกิเลสของโลก ;

วันทามิ พุทธัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ.

ธัมโม ปะทีโป วิยะ ตัสสะ สัตถุโน,

พระธรรมของพระศาสดา สว่างรุ่งเรืองเปรียบดวงประทีป ;

โย มัคคะปากามะตะเภทะภินนะโก,

จำแนกประเภท คือ มรรค ผล นิพพาน, ส่วนใด

คำทำวัตรเช้า

โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตถะทีปะโน,

ซึ่งเป็นตัวโลกุตตระ, และส่วนใดที่ชี้แนวแห่งโลกุตตระนั้น ;

วันทามิ ธัมมัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ.

สังโฆ สุเขตตาภ์ยะติเขตตะสัญญิโต,

พระสงฆ์เป็นนาบุญอันยิ่งใหญ่กว่านาบุญอันดีทั้งหลาย ;

โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพธะโก,

เป็นผู้เห็นพระนิพพาน, ตรัสรู้ตามพระสุคต, หมู่ใด ;

โลลัปปะหีโน อะริโย สุเมธะโส,

เป็นผู้ละกิเลสเครื่องโลเล เป็นพระอริยเจ้า มีปัญญาดี ;

วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ.

อิจเจวะเมกันตะภิปูชะเนยยะกัง,

วัตถุตตะยัง วันทะยะตาภิสังขะตัง,

ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพุปัททะวา,

มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา.

บุญใด ที่ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งวัตถุสาม, คือพระรัตนตรัย อันควรบูชายิ่งโดยส่วนเดียว, ได้กระทำแล้วเป็นอย่างยิ่งเช่นนี้นี้, ขออุปัททวะ **(ความชั่ว)** ทั้งหลาย, จงอย่ามีแก่ข้าพเจ้าเลย, ด้วยอำนาจความสำเร็จ อันเกิดจากบุญนั้น.

คำทำวัตรเช้า

สังเวคปริกิตตนปาฐะ

อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปปันโน,

พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้ว ในโลกนี้;

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง;

ธัมโม จะ เทสิโต นิยยานิโก,

และพระธรรมที่ทรงแสดง เป็นธรรมเครื่องออกจากทุกข์;

อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก,

เป็นเครื่องสงบกิเลส, เป็นไปเพื่อปรินิพพาน;

สัมโพธะคามี สุคะตัปปะเวทิโต,

เป็นไปเพื่อความรู้พร้อม, เป็นธรรมที่พระสุคตประกาศ;

มะยันตัง ธัมมัง สุต์วา เอวัง ชานามะ :-

พวกเราเมื่อได้ฟังธรรมนั้นแล้ว, จึงได้รู้อย่างนี้ว่า :-

ชาติปิ ทุกขา, แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์;

ชะราปิ ทุกขา, แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์;

มะระณัมปิ ทุกขัง, แม้ความตายก็เป็นทุกข์;

โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา,

แม้ความโศก ความร่ำไรรำพัน ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ ก็เป็นทุกข์;

อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข,

ความประสบกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจ ก็เป็นทุกข์;

คำทำวัตรเช้า

ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข, ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจ ก็เป็นทุกข์;

ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง,

มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์;

สังขิตเตนะ ปัญจุปาทานักขันธา ทุกขา,

ว่าโดยย่อ อุปาทานขันธ์ทั้ง ๕ เป็นตัวทุกข์;

เสยยะถีทัง, ได้แก่สิ่งเหล่านี้ คือ:-

รูปูปาทานักขันโธ, ขันธ์ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือรูป;

เวทะนูปาทานักขันโธ, ขันธ์ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือเวทนา;

สัญญูปาทานักขันโธ, ขันธ์ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือสัญญา;

สังขารูปาทานักขันโธ, ขันธ์ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือสังขาร;

วิญญาณูปาทานักขันโธ, ขันธ์ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือวิญญาณ;

เยสัง ปะริญญายะ, เพื่อให้สาวกกำหนดรอบรู้อุปาทานขันธ์ เหล่านี้เอง,

ธะระมาโน โส ภะคะวา, จึงพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เมื่อยังทรงพระชนม์อยู่,

เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ, ย่อมทรงแนะนำสาวกทั้งหลาย เช่นนี้เป็นส่วนมาก;

เอวังภาคา จะ ปะนัสสะ ภะคะวะโต สาวะเกสุ อะนุสาสะนี พะหุลา ปะวัตตะติ,

อนึ่ง คำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, ย่อมเป็นไปในสาวกทั้งหลาย, ส่วนมาก, มีส่วนคือการจำแนกอย่างนี้ว่า:-

รูปัง อะนิจจัง, รูปไม่เที่ยง;

เวทะนา อะนิจจา, เวทนาไม่เที่ยง;

คำทำวัตรเช้า

สัญญา อะนิจจา,	สัญญาไม่เที่ยง ;
สังขารา อะนิจจา,	สังขารไม่เที่ยง ;
วิญญาณัง อะนิจจัง,	วิญญาณไม่เที่ยง ;
รูปัง อะนัตตา,	รูปไม่ใช่ตัวตน ;
เวทะนา อะนัตตา,	เวทนาไม่ใช่ตัวตน ;
สัญญา อะนัตตา,	สัญญาไม่ใช่ตัวตน ;
สังขารา อะนัตตา,	สังขารไม่ใช่ตัวตน ;
วิญญาณัง อะนัตตา,	วิญญาณไม่ใช่ตัวตน.
สัพเพ สังขารา อะนิจจา,	สังขารทั้งหลายทั้งปวง ไม่เที่ยง ;
สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ.	ธรรมทั้งหลายทั้งปวง ไม่ใช่ตัวตน ดังนี้.
เต (ตา)[๑] มะยัง โอติณณามหะ,	พวกเราทั้งหลาย เป็นผู้ถูกครอบงำแล้ว ;
ชาติยา,	โดยความเกิด ;
ชะรามะระเณนะ,	โดยความแก่ และความตาย ;
โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ,	โดยความโศก ความร่ำไรรำพัน ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ ทั้งหลาย ;
ทุกโขติณณา,	เป็นผู้ถูกความทุกข์ หยั่งเอาแล้ว ;
ทุกขะปะเรตา,	เป็นผู้มีความทุกข์ เป็นเบื้องหน้าแล้ว ;
อัปเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยา ปัญญาเยถาติ.	ทำไฉน การทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้, จะพึงปรากฏชัด แก่เราได้.

---

๑. คำที่อยู่ในวงเล็บต่อท้ายเช่นนี้ สำหรับผู้หญิงว่า.

คำทำวัตรเช้า

จิระปะรินิพพุตัมบี่ ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คะตา,

เราทั้งหลายผู้ถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ปรินิพพาน นานแล้ว พระองค์นั้น เบ็นสรณะ ;

ธัมมัญจะ สังฆัญจะ, ถึงพระธรรมด้วย, ถึงพระสงฆ์ด้วย ;

ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะนัง ยะถาสะติ ยะถาพะลัง มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิบัชชามะ, จักทำในใจอยู่ ปฏิบัติตามอยู่ ซึ่งคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นตามสติกำลัง,

สา สา โน ปะฏิบัตติ, ขอให้ความปฏิบัตินั้น ๆ ของเราทั้งหลาย ;

อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยายะ สังวัตตะตุ.

จงเบ็นไปเพื่อการทำที่สุดแห่งกองทุกข์ ทั้งสิ้นนี้ เทอญ.

(จบคำทำวัตรเช้า)

(สำหรับภิกษุสามเณรสวด)

จิระปะรินิพพุตัมบี่ ตัง ภะคะวันตัง อุททิสสะ อะระหันตัง สัมมาสัมพุทธัง,

เราทั้งหลาย อุทิศเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้ไกลจากกิเลส, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง, แม้ปรินิพพานนานแล้ว พระองค์นั้น;

สัทธา อะคารัสมา อะนะคาริยัง บัพพะชิตา,

เบ็นผู้มีศรัทธา ออกบวชจากเรือน ไม่เกี่ยวข้องด้วยเรือนแล้ว,

ตัสมิง ภะคะวะติ พรัหมะจะริยัง จะรามะ,

ประพฤติอยู่ซึ่งพรหมจรรย์ ในพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น,

ภิกขูนัง สิกขาสาชีวะสะมาบันนา;

ถึงพร้อมด้วยสิกขาและธรรมเบ็นเครื่องเลี้ยงชีวิต ของภิกษุทั้งหลาย;

ตัง โน พรัหมะจะริยัง อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยายะ สังวัตตะตุ,

ขอให้พรหมจรรย์ของเราทั้งหลายนั้น, จงเบ็นไปเพื่อการทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้ เทอญ.

คำทำวัตรเย็น

(คำบูชาพระ และปุพพภาคนมการ ใช้อย่างเดียวกับคำทำวัตรเช้า)

พุทธานุสสติ

(หันทะ มะยัง พุทธานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.)

ตัง โข ปะนะ ภะคะวันตัง เอวัง กัล๎ยาโณ กิตติสัทโท อัพภุคคะโต, ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, ได้ฟุ้งไปแล้วอย่างนี้ว่า :–

อิติปิ โส ภะคะวา, เพราะเหตุอย่างนี้ ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ;

อะระหัง, เป็นผู้ไกลจากกิเลส ;

สัมมาสัมพุทโธ, เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ;

วิชชาจะระณะสัมปันโน, เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ ;

สุคะโต, เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี ;

โลกะวิทู, เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง ;

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ, เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า ;

สัตถา เทวะมะนุสสานัง, เป็นครูผู้สอน ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ;

พุทโธ, เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม ;

ภะคะวา ติ. เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ ดังนี้.

คำทำวัตรเย็น

พุทธาภิคีติ

(หันทะ มะยัง พุทธาภิคีติง กะโรมะ เส.)

พุทธ์วาระหันตะวะระตาทิคุณาภิยุตโต,

พระพุทธเจ้าประกอบด้วยคุณ มีความประเสริฐแห่งอรหันตคุณ เป็นต้น ;

สุทธาภิ ญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตัตโต,

มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณ และพระกรุณาอันบริสุทธิ์ ;

โพเธสิ โย สุชะนะตัง กะมะลังวะ สูโร,

พระองค์ใด ทรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน ดุจอาทิตย์ทำบัวให้บาน ;

วันทามะหัง ตะมะระณัง สิระสา ชิเนนทัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์ ผู้ไม่มีกิเลส พระองค์นั้น ด้วยเศียรเกล้า.

พุทโธ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุด ของสัตว์ทั้งหลาย ;

ปะฐะมานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก องค์ที่หนึ่ง ด้วยเศียรเกล้า ;

พุทธัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ พุทโธ เม สามิกิสสะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า, พระพุทธเจ้าเป็นนาย มีอิสระเหนือ ข้าพเจ้า ;

พุทโธ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม,

พระพุทธเจ้าเป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่งประโยชน์ แก่ข้าพเจ้า ;

พุทธัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตัญจิทัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แด่พระพุทธเจ้า ;

คำทำวัตรเย็น

วันทันโตหัง (ติหัง) จะริสสามิ พุทธัสเสวะ สุโพธิตัง,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม ซึ่งความตรัสรู้ดีของพระพุทธเจ้า ;

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง,

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระพุทธเจ้าเป็นสรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า ;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุสาสะเน,

ด้วยการกล่าวคำสัจจ์นี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา ของพระศาสดา ;

พุทธัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระพุทธเจ้า ได้ขวนขวายบุญใด ในบัดนี้ ;

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา.

อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี ;

พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว ในพระพุทธเจ้า ;

พุทโธ ปะฏิคคัณ์หะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระพุทธเจ้า จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น ;

คำทำวัตรเย็น

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทเธ.

เพื่อการสำรวมระวัง ในพระพุทธเจ้า ในกาลต่อไป.[๑]

ธัมมานุสสติ

(หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.)

สฺวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,	พระธรรม เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว ;
สันทิฏฐิโก,	เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้ด้วยตนเอง ;
อะกาลิโก,	เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ ไม่จำกัดกาล ;
เอหิปัสสิโก,	เป็นสิ่งที่ควรกล่าวกะผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด ;
โอปะนะยิโก,	เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว ;
ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหี ติ.	เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน ดังนี้.

---

๑. บทขอให้งดโทษนี้ มิได้เป็นการขอล้างบาป, เป็นเพียงการเปิดเผยตัวเอง ; และคำว่าโทษในที่นี้มิได้หมายถึงกรรม : หมายเพียงโทษเล็กน้อยซึ่งเป็น "ส่วนตัว" ระหว่างกันที่พึงอโหสิกันได้. การขอขมาชนิดนี้ สำเร็จผลได้ในเมื่อผู้ขอตั้งใจทำจริง ๆ, และเป็นเพียงศีลธรรม หรือสิ่งที่ควรประพฤติ.

ธัมมาภิคีติ

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิคีติง กะโรมะ เส.)

สวากขาตะตาทิคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย,

พระธรรม เป็นสิ่งที่ประเสริฐเพราะประกอบด้วยคุณ คือความที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว เป็นต้น;

โย มัคคะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภโท,

เป็นธรรมอันจำแนกเป็น มรรค ผล ปริยัติ และนิพพาน;

ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธารี,

เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรม จากการตกไปสู่โลกที่ชั่ว;

วันทามะหัง ตะมะหะรัง วะระธัมมะเมตัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้น อันเป็นเครื่องขจัดเสียซึ่งความมืด.

ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระธรรมใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุด ของสัตว์ทั้งหลาย;

ทุติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก องค์ที่สอง ด้วยเศียรเกล้า;

ธัมมัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ ธัมโม เม สามิกิสสะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม, พระธรรมเป็นนาย มีอิสระเหนือข้าพเจ้า;

ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม,

พระธรรมเป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า;

ธัมมัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตัญจิทัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แด่พระธรรม;

คำทำวัตรเย็น

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม ซึ่งความเป็นธรรมดีของพระธรรม;

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง ธัมโม เม สะระณัง วะรัง,

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระธรรมเป็นสรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุสาสะเน,

ด้วยการกล่าวคำสัจจ์นี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา ของพระศาสดา;

ธัมมัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระธรรม ได้ขวนขวายบุญใด ในบัดนี้;

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา.

อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว ในพระธรรม;

ธัมโม ปะฏิคคัณ๎หะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระธรรม จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น;

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม.

เพื่อการสำรวมระวัง ในพระธรรม ในกาลต่อไป.

คำทำวัตรเย็น

สังฆานุสสติ

(หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด, ปฏิบัติดีแล้ว ;

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด, ปฏิบัติตรงแล้ว ;

ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

หมู่ใด, ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว ;

สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด, ปฏิบัติสมควรแล้ว ;

ยะทิทัง, ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ :

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,

คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่, นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๘ บุรุษ ;

เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ;

อาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา ;

ปาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ ;

ทักขิเณยโย, เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน ;

อัญชะลิกะระณีโย, เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี ;

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสา ติ.

เป็นเนื้อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ดังนี้.

สังฆาภิคีติ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิคีติง กะโรมะ เส.)

สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคุณาทิยุตโต,

พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสัทธรรม ประกอบด้วยคุณมีความปฏิบัติดีเป็นต้น ;

โยฏฐัพพิโธ อะริยะปุคคะละสังฆะเสฏโฐ,

เป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐ แปดจำพวก ;

สีลาทิธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต,

มีกายและจิต อันอาศัยธรรมมีศีลเป็นต้น อันบวร ;

วันทามะหัง ตะมะริยานะคะณัง สุสุทธัง.

ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยเจ้าเหล่านั้น อันบริสุทธิ์ด้วยดี.

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระสงฆ์ หมู่ใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุด ของสัตว์ทั้งหลาย ;

ตะติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก องค์ที่สาม ด้วยเศียรเกล้า ;

สังฆัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ สังโฆ เม สามิกิสสะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์, พระสงฆ์เป็นนาย มีอิสระเหนือข้าพเจ้า ;

สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม,

พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า ;

สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตัญจิทัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แด่พระสงฆ์ ;

คำทำวัตรเย็น

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ สังฆัสโสปะฏิปันนะตัง,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม ซึ่งความปฏิบัติดีของพระสงฆ์ ;

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง,

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระสงฆ์เป็นสรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุสาสะเน,

ด้วยการกล่าวคำสัจจ์นี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา ของพระศาสดา;

สังฆัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระสงฆ์ ได้ขวนขวายบุญใด ในบัดนี้ ;

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา.

อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

สังเฆ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว ในพระสงฆ์;

สังโฆ ปะฏิคคัณ์หะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระสงฆ์ จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น ;

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังเฆ.

เพื่อการสำรวมระวัง ในพระสงฆ์ ในกาลต่อไป.

(จบคำทำวัตรเย็น)

ปุพพภาคนมการ

(หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต ปุพพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส.)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต, ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น ;
อะระหะโต, ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส ;
สัมมาสัมพุทธัสสะ. ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง.

(๓ ครั้ง)

สรณคมนปาฐะ

(หันทะ มะยัง ติสะระณะคะมะนะปาฐัง ภะณามะ เส.)

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าถือเอาพระพุทธเจ้า เป็นสรณะ ;

ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าถือเอาพระธรรม เป็นสรณะ ;

สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าถือเอาพระสงฆ์ เป็นสรณะ ;

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าถือเอาพระพุทธเจ้า เป็นสรณะ ;

ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ,
แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าถือเอาพระธรรม เป็นสรณะ ;

ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ,
แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าถือเอาพระสงฆ์ เป็นสรณะ ;

ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ,
แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าถือเอาพระพุทธเจ้า เป็นสรณะ ;

ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ,
แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าถือเอาพระธรรม เป็นสรณะ ;

ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ.
แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าถือเอาพระสงฆ์ เป็นสรณะ.

อัฏฐสิกขาปทปาฐะ

(หันทะ มะยัง อัฏฐะสิกขาปะทะปาฐัง ภะณามะ เส.)

ปาณาติปาตา เวระมะณี, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการฆ่า ;

อะทินนาทานา เวระมะณี, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการถือเอาสิ่งของ ที่เจ้าของไม่ได้ให้แล้ว ;

อะพ๎รัห๎มะจะริยา เวระมะณี, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการกระทำอันมิใช่พรหมจรรย์ ;

มุสาวาทา เวระมะณี, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดไม่จริง ;

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย, อันเป็นที่ตั้งของความประมาท ;

วิกาละโภชะนา เวระมะณี, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล ;

นัจจะ คีตะ วาทิตะ วิสูกะ ทัสสะนะ มาลา คันธะ วิเลปะนะ ธาระณะ มัณฑะนะ วิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการฟ้อนรำ, การขับเพลง การดนตรี, การดูการเล่นชนิดเป็นข้าศึกต่อกุศล, การทัดทรงสวมใส่ การประดับ การตกแต่งตน, ด้วยพวงมาลา ด้วยเครื่องกลิ่น และเครื่องผัดทา;

อุจจาสะยะนะ มะหาสะยะนา เวระมะณี.

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการนั่งนอนบนที่นอนสูง และที่นอนใหญ่.

ทวัตติงสาการปาฐะ

(หันทะ มะยัง ทวัตติงสาการะปาฐัง ภะณามะ เส.)

อัตถิ อิมัสมิง กาเย, ในร่างกายนี้มี : **เกสา** ผมทั้งหลาย, **โลมา** ขนทั้งหลาย, **นะขา** เล็บทั้งหลาย, **ทันตา** ฟันทั้งหลาย, **ตะโจ** หนัง, **มังสัง** เนื้อ, **นะหารู** เอ็นทั้งหลาย, **อัฏฐี** กระดูกทั้งหลาย, **อัฏฐิมิญชัง** เยื่อในกระดูก, **วักกัง** ไต, **หะทะยัง** หัวใจ, **ยะกะนัง** ตับ, **กิโลมะกัง** พังผืด, **ปิหะกัง** ม้าม, **ปัปผาสัง** ปอด, **อันตัง** ลำไส้, **อันตะคุณัง** ลำไส้สุด, **อุทะริยัง** อาหารในกะเพาะ, **กะรีสัง** อุจจาระ, **ปิตตัง** น้ำดี, **เสมหัง** เสลด, **ปุพโพ** หนอง, **โลหิตัง** โลหิต, **เสโท** เหงื่อ, **เมโท** มัน, **อัสสุ** น้ำตา, **วะสา** น้ำเหลือง, **เขโฬ** น้ำลาย, **สิงฆานิกา** น้ำมูก, **ละสิกา** น้ำลื่นหล่อข้อ, **มุตตัง** น้ำมูตร, **มัตถะเก มัตถะลุงคัง** เยื่อมันสมอง ในกระโหลกศีรษะ, **อิติ** ดังนี้แล.

คำแปลโกฏฐาส ๓๒ นี้ มีผิดจากที่เคยแปลมาก่อนบ้าง ทั้งนี้โดยสอบสวนค้นคว้าได้ใหม่ ซึ่งใกล้ต่อความถูกต้องมากกว่า จึงแปลไว้ดังนี้

—ผู้แปล

เขมาเขมสรณทีปิกคาถา

(หันทะ มะยัง เขมาเขมะสะระณะทีปิกะคาถาโย ภะณามะ เส.)

พะหุง เว สะระณัง ยันติ ปัพพะตานิ วะนานิ จะ,
อารามะรุกขะเจตยานิ มะนุสสา ภะยะตัชชิตา,

มนุษย์เป็นอันมาก เมื่อเกิดมีภัยคุกคามแล้ว, ก็ถือเอาภูเขาบ้าง
ป่าไม้บ้าง, อาราม และรุกขเจดีย์บ้าง เป็นสรณะ ;

เนตัง โข สะระณัง เขมัง เนตัง สะระณะมุตตะมัง,
เนตัง สะระณะมาคัมมะ สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ.

นั่น มิใช่สรณะอันเกษมเลย, นั่น มิใช่สรณะอันสูงสุด ;
เขาอาศัยสรณะ นั่นแล้ว ย่อมไม่พ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้.

โย จะ พุทธัญจะ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ สะระณัง คะโต,
จัตตาริ อะริยะสัจจานิ สัมมัปปัญญายะ ปัสสะติ,

ส่วนผู้ใดถือเอาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะแล้ว,
เห็นอริยสัจจ์คือ ความจริงอันประเสริฐสี่ ด้วยปัญญาอันชอบ ;

ทุกขัง ทุกขะสะมุปปาทัง ทุกขัสสะ จะ อะติกกะมัง,
อะริยัญจัฏฐังคิกัง มัคคัง ทุกขูปะสะมะคามินัง,

คือเห็นความทุกข์, เหตุให้เกิดทุกข์, ความก้าวล่วงทุกข์เสียได้.
และหนทางมีองค์แปดอันประเสริฐ เครื่องถึงความระงับทุกข์ ;

เอตัง โข สะระณัง เขมัง เอตัง สะระณะมุตตะมัง,
เอตัง สะระณะมาคัมมะ สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ.

นั่นแหละ เป็นสรณะอันเกษม, นั่น เป็นสรณะอันสูงสุด ;
เขาอาศัยสรณะ นั่นแล้ว ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้

กรวดน้ำตอนเย็น

อุททิสสนาธิฏฐานคาถา

(หันทะ มะยัง อุททิสสะนาธิฏฐานะคาถาโย ภะณามะ เส.)

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ	ด้วยบุญนี้ อุทิศให้
อุปัชฌายา คุณุตตะรา	อุปัชฌาย์ ผู้เลิศคุณ
อาจะริยูปะการา จะ	แลอาจารย์ ผู้เกื้อหนุน
มาตา ปิตา จะ ญาตะกา	ทั้งพ่อแม่ แลปวงญาติ
สุริโย จันทิมา ราชา	สูรย์จันทร์ แลราชา
คุณะวันตา นะราปิ จะ	ผู้ทรงคุณ หรือสูงชาติ
พรัหมะมารา จะ อินทา จะ	พรหมมาร และอินทราช
โลกะปาลา จะ เทวะตา	ทั้งทวยเทพ และโลกบาล
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ	ยมราช มนุษย์มิตร
มัชฌัตตา เวริกาปิ จะ	ผู้เป็นกลาง ผู้จ้องผลาญ
สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ	ขอให้ เป็นสุขศานต์
	ทุกทั่วหน้า อย่าทุกข์ทน
ปุญญานิ ปะกะตานิ เม	บุญผอง ที่ข้าทำ
	จงช่วยอำ นวยศุภผล
สุขัง จะ ติวิธัง เทนตุ	ให้สุข สามอย่างล้น
ขิปปัง ปาเปถะ โวมะตัง	ให้ลุถึง นิพพานพลันฯ

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ	ด้วยบุญนี้ ที่เราทำ
อิมินา อุททิเสนะ จะ	แลอุทิศ ให้ปวงสัตว์
ขิปปาหัง สุละเภ เจวะ	เราพลันได้ ซึ่งการตัด
ตัณ์หุปาทานะเฉทะนัง	ตัวตัณหา อุปาทาน
เย สันตาเน หินา ธัมมา	สิ่งชั่ว ในดวงใจ
ยาวะ นิพพานะโต มะมัง	กว่าเราจะ ถึงนิพพาน

---

๑. ถ้าจะหยุดว่าเพียงเท่านี้ ให้เปลี่ยน "ข้าอาณัติ" เป็น "ของข้าเทอญ".

นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ	มลายสิ้น จากสันดาน
ยัตถะ ชาโต ภะเว ภะเว	ทุก ๆ ภพ ที่เราเกิด
อุชุจิตตัง สะติปัญญา	มีจิตตรง และสติ
	ทั้งปัญญา อันประเสริฐ
สัลเลโข วิริยัมหินา	พร้อมทั้ง ความเพียรเลิศ
	เป็นเครื่องขูด กิเลสหาย
มารา ละภันตุ โนกาสัง	โอกาส อย่าพึงมี
	แก่หมู่มาร สิ้นทั้งหลาย
กาตุญจะ วิริเยสุ เม	เป็นช่อง ประทุษร้าย
	ทำลายล้าง ความเพียรจม
พุทธาทิปะวะโร นาโถ	พระพุทธผู้ บวรนาถ
ธัมโม นาโถ วะรุตตะโม	พระธรรมที่ พึ่งอุดม
นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ	พระปัจเจ กะพุทธสม
สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง	ทบพระสงฆ์ ที่พึ่งผยอง
เตโสตตะมานุภาเวนะ	ด้วยอา นุภาพนั้น
มาโรกาสัง ละภันตุ มา	ขอหมู่มาร อย่าได้ช่อง
ทะสะปุญญานุภาเวนะ	ด้วยเดชบุญ ทั้งสิบป้อง
มาโรกาสัง ละภันตุ มา	อย่าเปิดโอ กาสแก่มาร (เทอญ)

๔. คำสาธุการเมื่อพระเทศน์จบ

(เมื่อพระแสดงธรรมจบ ให้รับสาธุการพร้อมกันด้วยถ้อยคำข้างล่างนี้ทั้งหมด, ว่าเป็นวรรค หยุดตามที่จุดไว้ทุก ๆ จุด)

สาธุ พุทธะสุโพธิตา, สาธุ! ความตรัสรู้ดีจริงของพระพุทธเจ้า.

สาธุ ธัมมะสุธัมมะตา, สาธุ! ความเป็นธรรมดีจริงของพระธรรม.

สาธุ สังฆัสสุปะฏิปัตติ, สาธุ! ความปฏิบัติดีจริงของพระสงฆ์.

อะโห พุทโธ, พระพุทธเจ้า น่าอัศจรรย์จริง.

อะโห ธัมโม, พระธรรมเจ้า น่าอัศจรรย์จริง.

อะโห สังโฆ, พระสงฆเจ้า น่าอัศจรรย์จริง.

อะหัง พุทธัญจะ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ สะระณัง คะตา.[๑]

ข้าพเจ้าถึงแล้ว, ซึ่งพระพุทธเจ้า, พระธรรมเจ้า, พระสงฆเจ้า, ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง.

อุปาสิกัตตัง[๑] **เทเสสิง ภิกขุสังฆัสสะ สัมมุขา.**

ข้าพเจ้าขอแสดงตน, ว่าเป็นอุบาสิกา, ในที่จำเพาะหน้าพระภิกษุสงฆ์.

เอตัง เม สะระณัง เขมัง, เอตัง สะระณะมุตตะมัง.

พระรัตนตรัยนี้, เป็นที่พึ่งของข้าพเจ้าอันเกษม; พระรัตนตรัยนี้, เป็นที่พึ่งอันสูงสุด.

เอตัง สะระณะมาคัมมะ, สัพพะทุกขา ปะมุจจะเย.

เพราะอาศัยพระรัตนตรัยนี้ เป็นที่พึ่ง, ข้าพเจ้าพึงพ้นจากทุกข์ทั้งปวง.

---

๑. ถ้าอุบาสก พึงเปลี่ยนคำว่า "คะตา" เป็น "คะโต"; พึงเปลี่ยนคำว่า "อุปาสิกัตตัง" เป็น "อุปาสะกัตตัง", แล้วเปลี่ยนคำแปลเป็น "ว่าเป็นอุบาสก".

อะถาพะลัง จะเรยยาหัง สัมมาสัมพุทธะสาสะนัง.

ข้าพเจ้าจักประพฤติ, ซึ่งพระธรรมคำสั่งสอน, ของพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า, โดยสมควรแก่กำลัง.

ทุกขะนิสสะระณัสเสวะ ภาคินิสสัง[๑] อะนาคะเต.

ขอข้าพเจ้าพึงมีส่วนแห่งพระนิพพาน, อันเป็นที่ยกตนออกจากทุกข์;
ในอนาคตกาล, เบื้องหน้าโน้น เทอญ.

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู,
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,
สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวา ติ.
ส๎วากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,
สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก,
โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหี ติ.
สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลิกะระณีโย,
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสา ติ.

(จบแล้ว คอยพึ่งพระ ยะถา สัพพี, จบแล้ว กรวดน้ำ)

---

๑. ถ้าเป็นอุบาสก เปลี่ยนคำว่า "ภาคินิสสัง" เป็น "ภาคี อัสสัง".

๕. อริยมรรคมีองค์แปด

(หันทะ มะยัง อะริยัฏฐังคิกะมัคคะปาฐัง ภะณามะ เส.)

(มรรคมีองค์ ๘) อะยะเมวะ อะริโย อัฏฐังคิโก มัคโค. หนทางนี้แล เป็นหนทางอันประเสริฐ ซึ่งประกอบด้วยองค์แปด. **เสยยะถีทัง.** ได้แก่สิ่งเหล่านี้คือ :– สัมมาทิฏฐิ **ความเห็นชอบ,** สัมมาสังกัปโป **ความดำริชอบ,** สัมมาวาจา **การพูดจาชอบ,** สัมมากัมมันโต **การทำการงานชอบ,** สัมมาอาชีโว **การเลี้ยงชีวิตชอบ,** สัมมาวายาโม **ความพากเพียรชอบ,** สัมมาสะติ **ความระลึกชอบ,** สัมมาสะมาธิ **ความตั้งใจมั่นชอบ.**

(องค์มรรคที่ ๑) กะตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาทิฏฐิ, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความเห็นชอบ เป็นอย่างไรเล่า? ยัง โข ภิกขะเว ทุกเข ญาณัง, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความรู้อันใด เป็นความรู้ในทุกข์, **ทุกขะสะมุทะเย ญาณัง,** เป็นความรู้ในเหตุให้เกิดทุกข์, **ทุกขะนิโรเธ ญาณัง,** เป็นความรู้ในความดับแห่งทุกข์, **ทุกขะนิโรธะคามินิยา ปะฏิปะทายะ ญาณัง.** เป็นความรู้ในทางดำเนินให้ถึงความดับแห่งทุกข์. **อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาทิฏฐิ.** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า **ความเห็นชอบ.**

(องค์มรรคที่ ๒) **กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาสังกัปโป,** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความดำริชอบ เป็นอย่างไรเล่า? **เนกขัมมะสังกัปโป,** ความดำริในการ

ออกจากกาม, **อะพ์ยาปาทะสังกัปโป**, ความดำริในการไม่มุ่งร้าย, **อะวิหิงสาสังกัปโป**. ความดำริในการไม่เบียดเบียน. **อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาสังกัปโป**, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า **ความดำริชอบ.**

(องค์มรรคที่ ๓) **กะตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาวาจา**, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, การพูดจาชอบ เป็นอย่างไรเล่า? **มุสาวาทา เวระมะณี**, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดไม่จริง, **ปิสุณายะ วาจายะ เวระมะณี**, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดส่อเสียด, **ผะรุสายะ วาจายะ เวระมะณี**, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดหยาบ, **สัมผัปปะลาปา เวระมะณี**. เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ. **อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาวาจา**. ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า **การพูดจาชอบ.**

(องค์มรรคที่ ๔) **กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมากัมมันโต**, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, การทำการงานชอบ เป็นอย่างไรเล่า? **ปาณาติปาตา เวระมะณี**, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการฆ่า, **อะทินนาทานา เวระมะณี**, เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการถือเอาสิ่งของ ที่เจ้าของไม่ได้ให้แล้ว, **กาเมสุ มิจฉาจารา เวระมะณี**. เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการประพฤติผิดในกามทั้งหลาย. **อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมากัมมันโต**. ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า **การทำการงานชอบ.**

(องค์มรรคที่ ๕) **กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาอาชีโว**, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, การเลี้ยงชีวิตชอบ เป็นอย่างไรเล่า? **อิธะ ภิกขะเว อะริยะสาวะโก**,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, สาวกของพระอริยเจ้า ในธรรมวินัยนี้, **มิจฉาอาชีวัง ปะหายะ**, ละการเลี้ยงชีวิตที่ผิดเสีย, **สัมมาอาชีเวนะ ชีวิกัง กัปเปติ.** ย่อมสำเร็จความเป็นอยู่ด้วยการเลี้ยงชีวิตที่ชอบ. **อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาอาชีโว.** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า **การเลี้ยงชีวิตชอบ.**

(องค์มรรคที่ ๖) **กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาวายาโม,** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความพากเพียรชอบ เป็นอย่างไรเล่า? **อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ,** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ภิกษุในธรรมวินัยนี้, **อะนุปปันนานัง ปาปะกานัง อะกุสะลานัง ธัมมานัง อะนุปปาทายะ, ฉันทัง ชะเนติ, วายะมะติ, วิริยัง อาระภะติ, จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ;** ย่อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น, ย่อมพยายาม, ปรารภความเพียร, ประคองตั้งจิตไว้, เพื่อจะยังอกุศลธรรม อันเป็นบาปที่ยังไม่เกิดไม่ให้เกิดขึ้น; **อุปปันนานัง ปาปะกานัง อะกุสะลานัง ธัมมานัง ปะหานายะ, ฉันทัง ชะเนติ, วายะมะติ, วิริยัง อาระภะติ, จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ;** ย่อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น, ย่อมพยายาม, ปรารภความเพียร, ประคองตั้งจิตไว้, เพื่อจะละอกุศลธรรม อันเป็นบาป ที่เกิดขึ้นแล้ว; **อะนุปปันนานัง กุสะลานัง ธัมมานัง อุปปาทายะ, ฉันทัง ชะเนติ, วายะมะติ, วิริยัง อาระภะติ, จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ;** ย่อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น, ย่อมพยายาม, ปรารภความเพียร, ประคองตั้งจิตไว้, เพื่อจะยังกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ให้เกิดขึ้น; **อุปปันนานัง กุสะลานัง ธัมมานัง ฐิติยา, อะสัมโมสายะ, ภิยโยภาวายะ, เวปุลลายะ, ภาวะนายะ, ปาริปูริยา, ฉันทัง ชะเนติ, วายะมะติ, วิริยัง อาระภะติ, จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ.** ย่อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น,

ย่อมพยายาม, ปรารภความเพียร, ประคองตั้งจิตไว้, เพื่อความตั้งอยู่, ความไม่เลอะเลือน, ความงอกงามยิ่งขึ้น, ความไพบูลย์, ความเจริญ, ความเต็มรอบ, แห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว. **อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาวายาโม.** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า **ความพากเพียรชอบ.**

(องค์มรรคที่ ๗) **กะตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาสะติ,** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความระลึกชอบ เป็นอย่างไรเล่า? **อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ,** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ภิกษุในธรรมวินัยนี้, **กาเย กายานุปัสสี วิหะระติ,** ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นกายในกายอยู่เป็นประจำ, **อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง;** มีความเพียรเครื่องเผากิเลส, มีสัมปชัญญะ มีสติ, ถอนความพอใจและความไม่พอใจ ในโลกออกเสียได้; **เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ,** ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลายอยู่เป็นประจำ, **อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง;** มีความเพียรเครื่องเผากิเลส, มีสัมปชัญญะ มีสติ, ถอนความพอใจและความไม่พอใจ ในโลกออกเสียได้; **จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ,** ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นจิตในจิตอยู่เป็นประจำ, **อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง;** มีความเพียรเครื่องเผากิเลส, มีสัมปชัญญะ มีสติ, ถอนความพอใจและความไม่พอใจ ในโลกออกเสียได้; **ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหะระติ,** ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นธรรมในธรรมทั้งหลายอยู่เป็นประจำ, **อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง.** มีความเพียรเครื่องเผากิเลส, มีสัมปชัญญะ มีสติ, ถอนความพอใจและความไม่พอใจ ในโลกออกเสียได้. **อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาสะติ.** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า **ความระลึกชอบ.**

(องค์มรรคที่ ๘) **กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาสะมาธิ,** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความตั้งใจมั่นชอบ เป็นอย่างไรเล่า? **อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ,** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ภิกษุในธรรมวินัยนี้, **วิวิจเจวะ กาเมหิ,** สงัดแล้วจากกามทั้งหลาย, **วิวิจจะ อะกุสะเลหิ ธัมเมหิ,** สงัดแล้วจากธรรมที่เป็นอกุศลทั้งหลาย, **สะวิตักกัง สะวิจารัง, วิเวกะชัง ปีติสุขัง ปะฐะมัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ;** เข้าถึงปฐมฌาน, ประกอบด้วยวิตกวิจาร, มีปีติและสุข อันเกิดจากวิเวก แล้วแลอยู่ ; **วิตักกะวิจารานัง วูปะสะมา,** เพราะความที่วิตกวิจารทั้งสองระงับลง, **อัชฌัตตัง สัมปะสาทะนัง เจตะโส, เอโกทิภาวัง, อะวิตักกัง อะวิจารัง, สะมาธิชัง ปีติสุขัง ทุติยัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ;** เข้าถึงทุติยฌาน, เป็นเครื่องผ่องใสแห่งใจในภายใน, ให้สมาธิเป็นธรรมอันเอกผุดมีขึ้น, ไม่มีวิตก ไม่มีวิจาร, มีแต่ปีติและสุข อันเกิดจากสมาธิ แล้วแลอยู่ ; **ปีติยา จะ วิราคา,** อนึ่ง เพราะความจางคลายไปแห่งปีติ, **อุเปกขะโก จะ วิหะระติ, สะโต จะ สัมปะชาโน,** ย่อมเป็นผู้อยู่อุเบกขา, มีสติและสัมปชัญญะ, **สุขัญจะ กาเยนะ ปะฏิสังเวเทติ,** และย่อมเสวยความสุขด้วยนามกาย, **ยันตัง อะริยา อาจิกขันติ, อุเปกขะโก สะติมา สุขะวิหารี ติ,** ชนิดที่พระอริยเจ้าทั้งหลาย ย่อมกล่าวสรรเสริญผู้นั้นว่า, "เป็นผู้อยู่อุเบกขา มีสติ อยู่เป็นปรกติสุข" ดังนี้, **ตะติยัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ;** เข้าถึงตติยฌาน แล้วแลอยู่ ; **สุขัสสะ จะ ปะหานา,** เพราะละสุขเสียได้, **ทุกขัสสะ จะ ปะหานา,** และเพราะละทุกข์เสียได้, **ปุพเพวะ โสมะนัสสะโทมะนัสสานัง อัตถังคะมา,** เพราะความดับไปแห่งโสมนัสและโทมนัสทั้งสอง ในกาลก่อน, **อะทุกขะมะสุขัง อุเปกขาสะติปาริสุทธิง, จะตุตถัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ.** เข้าถึงจตุตถฌาน, ไม่มีทุกข์ไม่มีสุข, มีแต่ความที่สติเป็นธรรมชาติบริสุทธิ์เพราะอุเบกขา แล้วแลอยู่. **อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาสะมาธิ.** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า **ความตั้งใจมั่นชอบ.**

๖. ปัจจเวกขณ์องค์อุโบสถศีล

(หันทะ มะยัง อุโปสะถัฏฐังคะ ปัจจะเวกขะณะ ปาฐัง ภะณามะ เส.)

องค์อุโบสถที่ ๑

ยาวะชีวัง อะระหันโต, จำเดิมแต่ต้นจนตลอดชีวิต, พระอรหันต์ทั้งหลาย, **ปาณาติปาตัง ปะหายะ,** ท่านละการฆ่าสัตว์มีชีวิตแล้ว, **ปาณาติปาตา ปะฏิวิระตา,** เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์มีชีวิตแล้ว, **นิหิตะทัณฑา นิหิตะสัตถา,** ทิ้งเครื่องทุบตีแล้ว, ทิ้งเครื่องศัสตราแล้ว, **ลัชชี ทะยาปันนา,** มีความละอายแก่บาป, ถึงพร้อมแล้วด้วยความขวนขวายเพราะกรุณา, **สัพพะปาณะภูตะหิตานุกัมปีโน วิหะรันติ,** เป็นผู้เฉยไม่ได้ในการเกื้อกูลแก่สัตว์มีชีวิตทั้งปวง ;

อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, แม้เราในวันนี้, ตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่งนี้, **ปาณาติปาตัง ปะหายะ,** ก็ละการฆ่าสัตว์มีชีวิตแล้ว, **ปาณาติปาตา ปะฏิวิระโต** *(ระตา)*, เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์มีชีวิตแล้ว, **นิหิตะทัณโฑ** *(ทัณฑา)* **นิหิตะสัตโถ** *(สัตถา)*, ทิ้งเครื่องทุบตีแล้ว, ทิ้งเครื่องศัสตราแล้ว, **ลัชชี** *(ลัชชินี)* **ทะยาปันโน** *(ปันนา)*, มีความละอายแก่บาป, ถึงพร้อมแล้วด้วยความขวนขวายเพราะกรุณา, **สัพพะปาณะภูตะหิตานุกัมปี** *(กัมปินี)* **วิหะรามิ,** เป็นผู้เฉยไม่ได้ในการเกื้อกูลแก่สัตว์มีชีวิตทั้งปวง, **อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ,** เราทำตามพระอรหันต์ทั้งหลาย, ด้วยองค์แห่งอุโบสถแม้นี้, **อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.** และอุโบสถจักเป็นอันเราเข้าอยู่แล้ว.

องค์อุโบสถที่ ๒

ยาวะชีวัง อะระหันโต, จำเดิมแต่ต้นจนตลอดชีวิต, พระอรหันต์ทั้งหลาย, **อะทินนาทานัง ปะหายะ,** ท่านละการถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ให้แล้ว, **อะทินนาทานา ปะฏิวิระตา,** เว้นขาดจากการถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ให้แล้ว, **ทินนาทายี ทินนะปาฏิกังขี,** ถือเอาแต่สิ่งของที่เขาให้, มีความมุ่งหวังแต่สิ่งของที่เขาให้, **อะเถเนนะ สุจิภูเตนะ อัตตะนา วิหะรันติ,** มีตนเป็นคนไม่ขโมย, มีตนเป็นคนสะอาด เป็นอยู่;

อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, แม้เราในวันนี้, ตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่งนี้, **อะทินนาทานัง ปะหายะ,** ก็ละการถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ให้แล้ว, **อะทินนาทานา ปะฏิวิระโต** *(ระตา)*, เว้นขาดจากการถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ให้แล้ว, **ทินนาทายี** *(ทายินี)* **ทินนะปาฏิกังขี** *(กังขินี)*, ถือเอาแต่สิ่งของที่เขาให้, มีความมุ่งหวังแต่สิ่งของที่เขาให้, **อะเถเนนะ สุจิภูเตนะ อัตตะนา วิหะรามิ,** มีตนเป็นคนไม่ขโมย, มีตนเป็นคนสะอาด เป็นอยู่, **อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ,** เราทำตามพระอรหันต์ทั้งหลาย, ด้วยองค์แห่งอุโบสถแม้นี้, **อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.** และอุโบสถจักเป็นอันเราเข้าอยู่แล้ว.

องค์อุโบสถที่ ๓

ยาวะชีวัง อะระหันโต, จำเดิมแต่ต้นจนตลอดชีวิต, พระอรหันต์ทั้งหลาย, **อะพ๎รัห๎มะจะริยัง ปะหายะ,** ท่านละความประพฤติอันมิใช่พรหมจรรย์เสียแล้ว, **พ๎รัห๎มะจารี อาราจารี,** เป็นผู้ประพฤติพรหมจรรย์, บ่ระพฤติห่างไกลจากกามคุณ, **วิระตา เมถุนา คามะธัมมา,** เว้นจากการประพฤติของคนที่อยู่กันเป็นคู่, อันเป็นของสำหรับชาวบ้าน;

อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, แม้เราในวันนี้, ตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่งนี้, **อะพ๎รห๎มะจะริยัง ปะหายะ,** ก็ละความประพฤติอันมิใช่พรหมจรรย์เสียแล้ว, **พ๎รห๎มะจารี *(จารินี)* อาราจารี *(จารินี)*,** เป็นผู้ประพฤติพรหมจรรย์, ประพฤติห่างไกลจากกามคุณ, **วิระโต *(ระตา)* เมถุนา คามะธัมมา,** เว้นจากการประพฤติของคนที่อยู่กันเป็นคู่, อันเป็นของสำหรับชาวบ้านเสีย, **อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ,** เราทำตามพระอรหันต์ทั้งหลาย, ด้วยองค์แห่งอุโบสถแม้นี้, **อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.** และอุโบสถจักเป็นอันเราเข้าอยู่แล้ว.

องค์อุโบสถที่ ๔

ยาวะชีวัง อะระหันโต, จำเดิมแต่ต้นจนตลอดชีวิต, พระอรหันต์ทั้งหลาย, **มุสาวาทัง ปะหายะ,** ท่านละการพูดเท็จแล้ว, **มุสาวาทา ปะฏิวิระตา,** เว้นขาดจากการพูดเท็จแล้ว, **สัจจะวาทิโน สัจจะสันธา,** เป็นผู้พูดแต่คำจริง, ธำรงไว้ซึ่งความจริง, **เฐตา ปัจจะยิกา,** เป็นผู้มีคำพูดเชื่อถือได้, เป็นผู้พูดมีเหตุผล, **อะวิสังวาทะกา โลกัสสะ,** ไม่เป็นคนลวงโลก;

อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, แม้เราในวันนี้, ตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่งนี้, **มุสาวาทัง ปะหายะ,** ก็ละการพูดเท็จแล้ว, **มุสาวาทา ปะฏิวิระโต *(ระตา)*,** เว้นขาดจากการพูดเท็จแล้ว, **สัจจะวาที *(วาทินี)* สัจจะสันโธ *(สันธา)*,** เป็นผู้พูดแต่คำจริง, ธำรงไว้ซึ่งความจริง, **เฐโต *(เฐตา)* ปัจจะยิโก *(ยิกา)*,** เป็นผู้มีคำพูดเชื่อถือได้, เป็นผู้พูดมีเหตุผล, **อะวิสังวาทะโก *(วาทิกา)* โลกัสสะ,** ไม่เป็นคนลวงโลก, **อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ,** เราทำตามพระอรหันต์ทั้งหลาย, ด้วยองค์แห่งอุโบสถแม้นี้, **อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.** และอุโบสถจักเป็นอันเราเข้าอยู่แล้ว.

องค์อุโบสถที่ ๕

ยาวะชีวัง อะระหันโต, จำเดิมแต่ต้นจนตลอดชีวิต, **พระอรหันต์**ทั้งหลาย, **สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา ปะหายะ,** ท่านละการดื่มสุราและเมรัย, อันเป็นที่ตั้งของความประมาทแล้ว, **สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา ปะฏิวิระตา,** เว้นขาดจากการดื่มสุราและเมรัย, อันเป็นที่ตั้งของความประมาทแล้ว ;

อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, แม้เราในวันนี้, ตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่งนี้, **สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานัง ปะหายะ,** ก็ละการดื่มสุราและเมรัย, อันเป็นที่ตั้งของความประมาทแล้ว, **สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา ปะฏิวิระโต** *(ระตา)*, เว้นขาดจากการดื่มสุราและเมรัย, อันเป็นที่ตั้งของความประมาทแล้ว, **อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ,** เราทำตามพระอรหันต์ทั้งหลาย, ด้วยองค์แห่งอุโบสถแม้นี้, **อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.** และอุโบสถจักเป็นอันเราเข้าอยู่แล้ว.

องค์อุโบสถที่ ๖

ยาวะชีวัง อะระหันโต, จำเดิมแต่ต้นจนตลอดชีวิต, **พระอรหันต์**ทั้งหลาย, **เอกะภัตติกา,** ท่านมีอาหารวันหนึ่งเพียงหนเดียว, **รัตตูปะระตา,** งดการบริโภคในราตรี, **วิระตา วิกาละโภชะนา,** เว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล ;

อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, แม้เราในวันนี้, ตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่งนี้, **เอกะภัตติโก** *(ติกา)*, ก็เป็นผู้มีอาหารวันหนึ่งเพียงหนเดียว, **รัตตูปะระโต** *(ระตา)*, งดการบริโภคในราตรี, **วิระโต** *(ระตา)* **วิกาละโภชะนา,** เว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล, **อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ,** เราทำตามพระอรหันต์ทั้งหลาย, ด้วยองค์แห่งอุโบสถแม้นี้, **อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.** และอุโบสถจักเป็นอันเราเข้าอยู่แล้ว

องค์อุโบสถที่ ๗

ยาวะชีวัง อะระหันโต, จำเดิมแต่ต้นจนตลอดชีวิต, พระอรหันต์ทั้งหลาย, **นัจจะ คีตะ วาทิตะ วิสูกะ ทัสสะนะ มาลา คันธะ วิเลปะนะ ธาระณะ มัณฑะนะ วิภูสะนัฏฐานา ปะฏิวิระตา,** ท่านเป็นผู้เว้นขาดแล้ว, จากการฟ้อนรำ การขับเพลง การดนตรี, การดูการเล่นชนิดเป็นข้าศึกต่อกุศล, การทัดทรงสวมใส่ การประดับ การตกแต่งตน, ด้วยพวงมาลา ด้วยเครื่องกลิ่นและเครื่องผัดทา;

อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, แม้เราในวันนี้, ตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่งนี้, **นัจจะ คีตะ วาทิตะ วิสูกะ ทัสสะนะ มาลา คันธะ วิเลปะนะ ธาระณะ มัณฑะนะ วิภูสะนัฏฐานา ปะฏิวิระโต** *(ระตา)*, ก็เป็นผู้เว้นขาดแล้ว, จากการฟ้อนรำ การขับเพลง การดนตรี, การดูการเล่นชนิดเป็นข้าศึกต่อกุศล, การทัดทรงสวมใส่ การประดับ การตกแต่งตน, ด้วยพวงมาลา ด้วยเครื่องกลิ่นและเครื่องผัดทา, **อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ,** เราทำตามพระอรหันต์ทั้งหลาย, ด้วยองค์แห่งอุโบสถแม้นี้, **อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.** และอุโบสถจักเป็นอันเราเข้าอยู่แล้ว.

องค์อุโบสถที่ ๘

ยาวะชีวัง อะระหันโต, จำเดิมแต่ต้นจนตลอดชีวิต, พระอรหันต์ทั้งหลาย, **อุจจาสะยะนะ มะหาสะยะนัง ปะหายะ,** ท่านละการนอนบนที่นอนสูงและที่นอนใหญ่แล้ว, **อุจจาสะยะนะ มะหาสะยะนา ปะฏิวิระตา,** เว้นขาดจากการนอนบนที่นอนสูงและที่นอนใหญ่แล้ว, **นีจะเสยยัง กัปเปนติ, มัญจะเก วา ติณะสันถะระเก วา,** ย่อมสำเร็จการนอนบนที่นอนอันต่ำ, บนเตียงน้อย, หรือบนเครื่องลาดอันทำด้วยหญ้า;

อะหัมปัชชะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, แม้เราในวันนี้, ตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่งนี้, **อุจจาสะยะนะ มะหาสะยะนัง ปะหายะ,** ก็ละการนอนบนที่นอนสูง และที่นอนใหญ่แล้ว, **อุจจาสะยะนะ มะหาสะยะนา ปะฏิวิระโต** *(ระตา)*, เว้นขาดจากการนอนบนที่นอนสูง และที่นอนใหญ่แล้ว, **นีจะเสยยัง กัปเปมิ, มัญจะเก วา ติณะสันถะระเก วา,** ย่อมสำเร็จการนอนบนที่นอนอันต่ำ, บนเตียงน้อย, หรือบนเครื่องลาดอันทำด้วยหญ้า, **อิมินาปิ อังเคนะ อะระหะตัง อะนุกะโรมิ,** เราทำตามพระอรหันต์ทั้งหลาย, ด้วยองค์แห่งอุโบสถแม้นี้, **อุโปสะโถ จะ เม อุปะวุตโถ ภะวิสสะติ.** และอุโบสถจักเป็นอันเราเข้าอยู่แล้ว.

เอวัง อุปะวุตโถ โข ภิกขะเว, อัฏฐังคะสะมันนาคะโต อุโปสะโถ, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อุโบสถอันประกอบด้วยองค์แปด, ที่อริยสาวกเข้าอยู่แล้วด้วยอาการอย่างนี้, **มะหัปผะโล โหติ มะหานิสังโส,** ย่อมมีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่, **มะหาชุติโก มะหาวิปผาโร,** มีความรุ่งเรืองใหญ่, มีความแผ่ไพศาลใหญ่, **อิติ.** ด้วยประการฉะนี้แล.

หมายเหตุ:– คำในวงเล็บ เป็นคำสำหรับสตรีว่า แทนคำข้างหน้าซึ่งสำหรับบุรุษว่า.

๗. คำอาราธนาศีล ๕ และศีล ๘ คราวเดียวกัน

มะยัง ภันเต, วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ, เอเก ติสะระเณนะ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ, เอเก ติสะระเณนะ สะหะ, อัฏฐะ สีลานิ[๑] ยาจามะ.

ทุติยัมปิ .... ฯลฯ ....

ตะติยัมปิ .... ฯลฯ ....

คำแปล :–

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ! ข้าพเจ้าทั้งหลาย, พวกหนึ่ง ขอศีล ๕ พร้อมทั้งไตรสรณคมน์, พวกหนึ่ง ขอศีล ๘ พร้อมทั้งไตรสรณคมน์, เพื่อการรักษาแยกกัน ๆ ของแต่ละคน ๆ.

แม้ครั้งที่ สอง .... ฯลฯ ....

แม้ครั้งที่ สาม .... ฯลฯ ....

---

๑. ในกรณีที่ขอศีลอุโบสถ คำว่า "อัฏฐะ สีลานิ" เปลี่ยนเป็นว่า "อัฏฐังคะสะมันนาคะตัง, อุโปสะถัง" แปลว่า อุโบสถ อันประกอบไปด้วยองค์ ๘ ประการ.

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก

เบิ่ดกรุได้ที่เมืองสวรรคโลก มีคำกล่าวในหนังสือนำว่า ผู้ใดมีไว้ประจำบ้านเรือนมีอานิสงส์ยิ่งได้สร้างพระเจดีย์ทองคำสูงเทียมเทวโลก และป้องกันภยันตรายต่าง ๆ ทำมาหากินเจริญฯ

หนังสือ
ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก

ผู้ใดสร้างไว้สวดมนต์ สักการะบูชาเป็นกุศลอันยิ่งใหญ่ และจะมีความสุขศิริสวัสดิ์เจริญต่อไปทั้งปัจจุบัน กาลอนาคต และภายภาคหน้า ด้วยอำนาจของความเคารพในพระคาถานี้

สร้างครบ ๗ วัน ครบอายุ หมดเคราะห์โศกทุกประการ ฯ

ประวัติกล่าวไว้ต้นฉบับเดิมว่า

หนังสือยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้มีคำกล่าวไว้ในหนังสือนำว่าศักดิ์สิทธิ์ ถ้าผู้ใดได้สวดมนต์ภาวนาทุกค่ำเช้าแล้ว ผู้นั้น

จะไม่ไปตกอบายภูมิ แม้ได้บูชาไว้กับบ้านเรือนก็อาจป้องกันอันตรายต่าง ๆ จะภาวนาพระคาถาอื่น ๆ สัก ๑๐๐ ปี อานิสงส์ก็ไม่เท่าภาวนาพระคาถานี้ครั้งหนึ่งถึงแม้ว่า อินทร์ พรหม ยมยักษ์ ที่มีอิทธิฤทธิ์จะเนรมิตรแผ่นดินเป็นทองคำ ก่อเป็นพระเจดีย์ตั้งแต่มนุษย์โลกสูงขึ้นไปจนถึงพรหมโลก อานิสงส์ก็ยังไม่เท่าภาวนายอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้ แลคำอธิบายคุณความดีไว้ในต้นฉบับเดิมนั้นมีอีกหลายประการ ฯ

ต้นฉบับเดิมเปิดกรุได้ที่เมืองสวรรคโลก เป็นอักษรขอมจารึกไว้ในใบลานจึงแปลเป็นอักษรไทย (พระภิกษุแสง) หลวงธรรมาธิกรณ์ได้มาแต่พระแท่นศิลาอาสน์มณฑลพิษณุโลก

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้ ถ้าผู้ใดบริจาคทรัพย์สร้างถวายพระภิกษุสงฆ์ สามเณร หรือ ญาติ–มิตรสหาย จนครบ ๗ วัน หรือครบอายุปัจจุบันของตน จะบังเกิดโชคลาภทำมาค้าขายเจริญ พ้นเคราะห์และภัยพิบัติทั้งปวง

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนั้นว่าดังนี้

๑. อิติปิโสภะคะวาอะระหังวัจจะโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวา สัมมาสัมพุทโธวัจจะโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวา วิชชาจะระณะสัมปันโน วัจจะโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวา

สุคะโต วัจจะโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวาโลกะวิทู วัจจะโสภะคะวาฯ

๒. อะระหังตัง สะระณังคัจฉามิ อะระหังตัง สิระสานะมามิ สัมมาสัมพุทธังสะระณังคัจฉามิ, สัมมาสัมพุทธัง สิระสานะมามิ, วิชชาจะระณะสัมปันนัง สะระณังคัจฉามิ วิชชาจะระสัมปันนัง สิระสานะมามิ, สุคะตัง สะระณังคัจฉามิ, สุคะตัง สิระสานะมามิ โลกะวิทังสะระณังคัจฉามิ, โลกะวิทัง สิระสานะมามิ

๓. อิติปิโสภะคะวา อะนุตตะโร วัจจะโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวาฯ ปุริสะธัมมะสาระถิ วัจจะโสภะคะวาฯ อิติปิโภะคะวา สัตถาเทวะมะนุสสานัง วัจจะโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวาพุทโธ วัจจะโสภะคะวาฯ

๔. อะนุตตะรังสะระณังคัจฉามิ อะนุตตะรังสิระสานะ-มามิ ปุริสะธัมมะสาระถิ สะระณังคัจฉามิ, ปุริสะธัมมะสาระถิ สิระสานะมามิ, สัตถาเทวะมะนุสสานัง สะระณังคัจฉามิ, สัตถาเทวะมะนุสสานัง สิระสานะมามิ, พุทธังสะระณังคัจฉามิ, พุทธังสิระสานะมามิ อิติปิโสภะคะวาฯ

๕. อิติปิโสภะคะวารูปะขันโธ, อะนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปันโน อิติปิโสภะคะวาฯ อิติปิโสภะคะวาเวทะ-

นาขันโธ อนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปั่นโน อิติปิโส-ภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวา สัญญาขันโธ อะนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปั่นโน อิติปิโสภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวา สังขาระขันโธ อะนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปั่นโน อิติปิ-โสภะคะวา ฯ อิติปิโสภะคะวา วิญญาณะขันโธ อนิจจะลักขะณะ ปาระมี จะสัมปั่นโน อิติปิโสภะคะวา ฯ

๖. อิติปิโสภะคะวา ปถวีจักรวาฬ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสาธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวา เตโช จักรวาฬ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสาธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่น-โน ฯ อิติปิโสภะคะวา วาโยจักรวาฬ จาตุมะหาราชิกาตาวะ-ติงสา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวา อาโปจักร วาฬ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโนฯ อิติปิโสภะคะวา อากาสจักรวาฬ จาตุมะหาราชิกา ตาวะติงสา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๗. อิติปิโสภะคะวา ยามาธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวาตุสิตา ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโส-ภะคะวา นิมมานะระติ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโส-ภะคะวา กามาวะจะระธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโส-ภะคะวารูปาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๘. อิติปิโสภะคะวา ปถมฌานธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโนฯ อิติปิโสภะคะวา ทุติยะฌาน ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวาตะติยะฌาน ธาตุสัมมาทิยาสัมปั่นโน ฯ อิติปิโส ภะคะวา จาตุถะฌาน ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโส ภะคะวา ปั่ญจะมะฌาณ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๙. อิติปิโสภะคะวา อากาสานัญจายะตะนะ เนวะสัญญายะตะนะอะรูปาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวาวิญญาณัญจายะตะนะ เนวะสัญญานาสัญญายะตะนะ อะรูปาวะจะระธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวา อากิญสัญญายะตะนะเนวะสัญญานาสัญญายะตะนะ อะรูปาวะจะระ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๑๐. อิติปิโสภะคะวา โสตาปฏิมัคคธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวา สักกิทาคา ปฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวาอนาคาปฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวา อระหัตตะปฏิมัคคะ ธาตุสัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๑๑. อิติปิโสภะคะวา โสตาอระหัตตะปฏิผล ธาตุสัมมาทิยานะสันปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวา สักกิทาคา อระหัตตะปฏิผล

ธาตุสัมมาทิยานาสัมปั่นโน ฯ อิติปิโสภะคะวา อะนาคามิ อระหัต
ตะปฏิผลธาตุ สัมมาทิยานะสัมปั่นโน ฯ

๑๒. กุสะลาธัมมา อิติปิโสภะคะวา อะอายาวะชีวัง พุทธังสระณังคัจฉามิ ชมภูทีปัญจะอิสะโร กุสะลาธัมมานะโม พุทธายะ นะโมธัมมายะ นโมสังฆายะ ปัญจะพุทธานะมามิหัง อาปามะ จุปะที มะสังอังขุ สังวิธาปุกะยะปะสะชะ สุเหปาสา ยะโสโสสะสะ อะอะอะอะนิเตชะสุเนมะ ภูจะนาวิเวอะสังวิสุโร ปุสะภุพะ อิสะวาสุสุสะวาอิกุสะลาธัมมาจิตติวิอัตถิ ฯ

๑๓. อิติปิโสภะคะวา อะระหังอะอายาวะชีวัง พุทธัง สะระณังคัจฉามิ สาโพธิปัญจะอิสะโรธัมมา ฯ

๑๔. กุสะลาธัมมา นันทะวิวังโกอิติสัมมาสัมพุทโธ สุคะลาโนยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ จาตุมะหาราชิกา อิสสะโรกุสะลาธัมมา อิติวิชชาจะระณะสัมปั่นโน ออุยาวะตา วะติงสาอิสสะโร กุสะลาธัมมา นันทะปัญจะสุคะโตโลกะวิทู มะหาเอโอยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิยามาอิสสะโรกุสะลา-ธัมมา พรหมมาสัททะปัญจะสัตตะ สัตตาปาระมีอะนุตตะโร ยะมะกะขะยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ ฯ

๑๕. ตุสิตาอิสสะโรกุสะลาธัมมา ปุยะปะกะปุริสะธัมมะ สาระถิ ยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ ฯ

๑๖. นิมมานะระติอิสสะโรกุสะลา ธัมมา เหตุโปวะสัตถา เทวะมะนุสสานัง ตะถะยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ ฯ

๑๗. ปาระนิมิตตะอิสสะโร กุสะลาธัมมาสังขาระขันโธ ทุกขัง อะนิจจังอะนัตตารูปะขันโธ พุทธะปะผะยาวะชีวัง พุทธังสะระณังคัจฉามิ ฯ

๑๘. พรหมมาอิสสะโร กุสะลาธัมมา นัจจิปั๋จจะยา วินะบั๋ญจะ ภะคะวะตายาวะนิพพานัง สะระณังคัจฉามิ นะโน พุทธัสสะ นะโมธัมมัสสะ นะโมสังฆัสสะ พุทธิลาโลกะลากะ ระกะนา เอเตนะสัจเจนะ สุวัตถิโหนตุ หุลู หุลู สะวาหายะฯ

๑๙. นะโมพุทธัสสะ นะโมธัมมัสสะ นะโมสังฆัสสะ วิตติ วิตติ วิตติ มิตติ มิตติ จิตติ วิตติ อัตติ อัตติ มะยะสุ สุวัตถิโหนตุ หุลู หุลู สะวาหายะ ฯ

๒๐. อินทะสาวัง มะหาอินทะสาวัง พรหมมะสาวัง มะหาพรหมมะสาวัง จักกะวัติสาวัง มะหาจักกะวัติสาวัง เทวา สาวัง มะหาเทวาสาวัง อิสิสาวัง มะหาอิสิสาวัง มุนีสาวัง มะหามุนีสาวัง สัปปุริสาวัง มะหาสัปปุริสาวัง พุทธะสาวัง บั๋จเจกะพุทธะสาวัง อะระหัตตะสาวัง สัพพะ สิทธิ วิชาธะรา นังสาวัง สัพพะโลกา อิริยานังสาวัง เอเตนะสัจเจนะ สุวัตถิโหตุ ฯ

๒๑. สาวังคุณณัง วะชะพะลังเตชัง วิริยังสิทธิกัมมัง นิพพานังโมกขังคุยหะกังถานะสีลัง ปัญญานิกขัง ปุญญะภาคะยัง ตัปปังสุขังสิริรูปัง กุวิสสติเสนัง เอเตนะสัจเจนะสุวัตถิโหนตุ หุลู หุลู หุลู สะวาหายะ ฯ

๒๒. นะโม พุทธัสสะ ทุกขังอะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม อิติปิโสภะคะวา ฯ

๒๓. นะโม พุทธัสสะ ทุกขังอะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สะวากขาโต ภะคะวะตาธัมโม ฯ

๒๔. นะโม ธัมมัสสะ ทุกขัง อนิจจัง อะนัตตา รูปักขันโธ เวทนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สะวากขาโต ภะคะวะตาธัมโม

๒๕. นะโม ธัมมัสสะ ทุกขัง อนิจจัง อะนัตตา รูปักขันโธ เวทนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะ-สังโฆ

๒๖. นะโมสังฆัสสะ ทุกขังอะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทนาขันโธ สัญญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ นะโม สุปฏิปั่นโน ภะคะวะโตสาวะกะสังโฆ วาหะปะริตตัง ฯ

๒๗. นะโม พุทธายะ มะอะอุ ทุกขังอะนิจจัง อนัตตา ยาวะตัสสะหาโยโมนะ อุอะมะทุกขังอะนิจจังอะนัตตา อุอะมะ-อาวันทา นะโมพุทธายะ นะอะกะตะติ นิสะระนะ อาระปะขุธัง มะอะอุทุกขังอะนิจจัง อะนัตตา ฯ

จบแล ฯ

(วิปัสสิต)

๕
กรวดน้ำ

อิมินาปุญญะกัมเมนะ ด้วยเดชะผลบุญแห่งข้าได้สร้างและสวดยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎกนี้ ขอให้ไปค้ำชูอุดหนุนบิดามารดา ผู้มีพระคุณ และญาติกาครูอุปัชฌาย์ อาจารย์แลเจ้ากรรมนายเวรพระมหากษัตย์ และมิตรรักสนิท เพื่อนศาลาสัตว์น้อยใหญ่ พระภูมิเจ้าที่ เจ้ากรุงพาลีนางพระธรณี นางพระคงคาพระยายมราช นายนิริยะบาล ทั้งท้าวจัตุโลกะบาล ศิรพุทธอำมาตย์ ชั้นจาตุมะหาราชิกาเบื้องบน จำถึงที่สุดพรหมาเบื้องต่ำตั้งแต่อเวจีขึ้นมาจนถึงมนุษย์โลกโดยรอบสุดขอบจักรวาลอนันตะจักรวาล คุณพระศรีรัตนตรัย และเทพยดาทั้งหลายตลอดทั้งอินทร์ พรหม ยม ยักษ์ คนธรรพ์ นาคา ท่านทั้งหลายที่ต้องทุกข์ขอให้พ้นจากทุกข์ ท่านทั้งหลายที่ได้สุข ขอให้สุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป ด้วยเดชะผลแห่งข้าอุทิศให้ไปนี้ จงเป็นอุปนิสัยปัจจัยแก่พระนิพพานในปัจจุบันแลอนาคตกาลเบื้องหน้าโน้นเทอญ ฯ

พิมพ์ที่สุณีย์การพิมพ์ 11–13 ถ. วังเดิม (โพธิ์สามต้น) กรุงเทพฯ โทร. 4652214

ไปเผาศพผู้อื่นมามากบ้างน้อยบ้าง

เคยนำมาคิดบ้างหรือเปล่าว่า สักวันหนึ่ง ไม่ช้าก็เร็ว

เราจะต้อง ถูกเผาเข้าจนได้

อะไร ๆ ทั้งที่น่ารักและน่าชัง

ที่มันผ่านเข้ามาในชีวิตของเรา และมันก็ผ่านไปแล้ว

"เรารู้"

แต่ที่มันจะเกิดขึ้นในวินาทีใดวินาทีหนึ่งข้างหน้านี้ รับรองได้ว่า

"ไม่มีใครรู้"

พูดไว้อย่างนี้เพื่ออะไร ? ขอให้ลูกหลานคิดหาคำตอบเอาเอง

จาก.......หลวงปู่ พึ่นปลอม